

MARILLA-VÖLGY
magaslati gyógyhely
Oravitza mellett
megnyitattik május 25-én.
Dr. HOFFENREICH.

Asthmát gyógyítok alaposan, még a betegek nagy kora mellett is. Leírása a szenvedéseknél és a körülményeknél, rajon a lábak hidegek-e, küldendő P. Weidhaus, Dresda, Reissiger-utca 42, I. ételben a kir. rendőrirodával.

Mellbetegségek
minden nemből, még a legsúlyosabb esetben is, gyökeresen gyógyíthatók a saját testemen megpróbáltatásom által — ezt bizonyítják az én számomra, Allandó, fényes és mindig sikerült kísérleteim. Leírása a szenvedésnek és jeleknél, rajon a lábak hidegek-e, küldendő P. Weidhaus, Dresda, Reissiger-utca, 42, I.

Tekeasztal.
Két egészen jókarban levő tekeasztal, egyik Carambol márványappal, szabad kézből igen jutányos áron eladó.
továbbá márvány asztalok és egy kávéházi cassinói kredenz stb. árval és márványlappal eladó. N.-Csapó utca 334. szám alatt.

és üdítő-ital.
Edveltebb
uvize
ES FORRAS.
Minden magának a felsőbb és legfelsőbb
Községe Milán szerb király
szolgálat.
Minden legközelebb Fiumében is ép úgy
szolgálat ellen praeservatív gyógyszer
nemcsak a vízvezeték akár borral, gyógy-
szert használnak, kérjük azt rövidítve
ES.
Minden legközelebb Fiumében is ép úgy
szolgálat ellen praeservatív gyógyszer
nemcsak a vízvezeték akár borral, gyógy-
szert használnak, kérjük azt rövidítve
TYL.
Minden legközelebb Fiumében is ép úgy
szolgálat ellen praeservatív gyógyszer
nemcsak a vízvezeték akár borral, gyógy-
szert használnak, kérjük azt rövidítve
Fülöp, Riekl József Zel-
rajos uraknál.

ARDOS LÁSZLÓ
Debreczenben, czegléd utca.
KÜLDEMÉNY
érkezett, nyári czérna
ruha szövetekben
(Zephir),
Minden legközelebb Fiumében is ép úgy
szolgálat ellen praeservatív gyógyszer
nemcsak a vízvezeték akár borral, gyógy-
szert használnak, kérjük azt rövidítve
Fülöp, Riekl József Zel-
rajos uraknál.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hetes hirdetés 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többes-
hirdetés alkalmával a leg-
alább 100 szavú hirdetésenként.
Hirdetési díj minden hónapban
előre fizetendő.
Hirdetési díj minden hónapban
előre fizetendő.
Hirdetési díj minden hónapban
előre fizetendő.

A legnagyobb deficit.

(Levél a f. szerkesztőhöz.)

Azon nagy deficit tárgyalása foglal-
koztatja még e perczben a képviselőház
tényező férfait s a figyelmező országot,
mely a magyar államháztartás számoló-
könyvéből györogg felénk. Ugyanekkor
szembeszökő világításba helyeztetik az a
másik, még súlyosabb deficit, mely újabb
időben az ország közérkölciségében lett
nyilvánvalóvá.

Az »enyim és tied« erkölcsi felfogá-
sának deficitje, mely a köz és magán sik-
kasztásokban s ezek eltussolásában tapasztal-
ható; a politikai erkölcsök deficitje, a
melynek van egy szomorú proficija: vagyis
a mostani kormány-aera hosszas fennmaradása;
a kulturális téreken mutatkozó de-
ficit és a többi súlyos nagy hiány, a
melyeknek betöltötése hasonlítana a da-
naidák munkájához, szintén megkapták a
maguk súlyos kritikáját a költségvetési vita
széles medrű lefolyásában.

A legnagyobb deficit azonban, mely
az erkölcsiséget a maga legnemesebb ré-
szében támadja meg s herodesi adászá-
gal egy egész nemzedéket fenyeget testi
és lelki elpusztulással, sőt kiveszés-
sel, az a költségvetési vita folyamatában
érintve nem lett.

Pedig helye lett volna akár a bel-
ügyi tárca (p. o. a rendőrségi vagy köz-
egészségi szak) tárgyalásakor, vagy helye
lehet még a közoktatási tárcánál, a meny-
nyiben éppen a műveltebb ifjuság az, a
melyet ez a rémitő deficit örvényűrüri
közé vonni igyekeztek.

Hogy is mondta a költő?

Minden nemzetnek támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megdőlt
Róma ledől, rabigába görnyedt!

A tiszta erkölccsel bizony furcsán
állunk nagy Magyarországon! A család-
alapítás, a szerelem, a férfi és nő közötti
nemes érzelmek épp úgy jártak a prosti-
tució és a fajtalanság mélyével, mint
bizonyos nemes szőlő-termek helyek a fiok-
szerával; a melyek végkép elvesztették a
vérpezsdítő, életet vidámító Neclárt, mert
az az undok féreg tetemes részben kiirtotta
a termő tőkét.

Kolozsvárról p. o. azt olvas-
tuk, hogy ott rövid idő alatt három tanuló
ifju követelt el öngyilkosságot a nyilvános
helyeken alkalmazott s így ugyszólván a
rendőrség szemé láttára működő pinczér-
lányok és cassiernők miatt. Egyik kivá-
lóbb egyetemi tanár e borzasztó szeren-
csétlenségek gyors ismétlődése arra indi-
totta, hogy a város közgyűlésén felszólalást
intézen a szabadalmazott szoknyás zsvá-
nyok megfékezésének tárgyában. Meg is
ígérték s bizonyára fogantatosítani fog-
ják a kiltatásba helyezett szigorú intézke-
déseket.

A puritán Debreczenben sin-
csenek e téren szerencsésebb közérkölcisi
viszonyok. Némely tanár urak nálunk —
igaz — csakis az ifjuságra súlyosodó véd-
erő-javaslat paragrafusainak védelmére szok-
tak a város közgyűlésén felszólalni, de
azért tanuló ifjak itt is követtek már el
öngyilkosságokat a pinczérányok és cassier-
nők miatt. Míramellett a pinczérányi és
cassiernői kultus nálunk inkább virágzik,
mint bárhol másutt s az ifjuság éjjelre-
és költséke ezeknek bájai által fokozó-
dik és növekedik.

Arról nem is beszélünk, hogy a prosti-
tució áldozatai Debreczenben is igen
szép contingenszt szolgáltatnak s éppen e
beces lapokban volt alkalmunk szel-
tetni azt a kényes természetű állapo-
tot, hogy ugyanegy helybeli tanintézet or-
vosa egy hét alatt éppen 43 ifjunál konst-
taltál oly betegségeket, a melyeknek szá-
mát a hatóságai előrelátó eszélynék, bölcs

ellenőrzéssel volna módjában kevesbbiteni.
Egynémely, a prostitució irtására legalkal-
masabbnak tekintendő közeg különben maga
is sokkal nagyobb hódolattal viseltetik a
kávéházakban megfűstölt női kecs iránt,
mintsemhogy ilye orvoslást remélhetnének.
Méltóztatnak továbbá visszaemlékezni
a »Pall Mall Gazette« híres leleplezéseire?
Oly bűnököt leplezett le a nevezett lap,
a melyek a magyar büntető-törvény 236.
§-ába utköznek.

Tudvalevő, hogy puritán városunk
nyenczei számára tucatokkal állan-
nak rendelkezésre a professziós szállitók s
e tekintetben Debreczen városában valódi
világvárosi színvonalat idéztek elő a piac-
utcai corsonak ibolyafaló vén bűnösei és
reszkető inasócika Seladonjai.

Es valamint a büntető-törvénykönyv
236. §-ában megrótt vétek oly szépen
prosperál s az édeni gyanutlanságban le-
lelő rendőrségnek naiv szendergésében
leli nyugodt biztonságát: ugy nem hagyat-
ott árán a büntető-törvénykönyv 241.
§-a sem.

Közbeszéd tárgyat képezi
s csak az nem tudja, a ki nem akarja,
hogy ezen §. ellenségei országos szövetsé-
get képeznek s egy bizonyos puritán
hírből álló nagy alföldi városnak magának is
van oly nyilvános helye és ügynöksége, a mely
vagyai kiéltetésére módot és eszközöket
szolgált. Közbeszéd tárgyat képezi
és köztudomásu tény, hogy
bécsi, budapesti és külföldi kereskedelmi
utazók, budapesti és távol vidéki munká-
ló k ajánló levelekkel és avizókkal ellátva
utaznak ezen alföldi Metropolisba az itt
rendelkezésre álló kisélet kedvéért s hogy
ugyanott előkelő állásu helybeli és más
helyeken lakó ifjak, középkorú és vén
semmiháziak áldoznak a kéj-specialitás e
piszkos oltárán. Kivált a műveltebb kö-
rökhöz tartozó ifjak képezik a megrendel-
telt árut, kiket egy album megtekintése
után, arczképek szerint rendelnek meg az
amateurok. Oly árak ők, a mely árúnak
úgyes ügynökök által nagy a kereslete.

Könnnyű munka lesz ez ujmutatás kö-
vetése azok számára, a kikre az orvoslás
feladata tartozik, — mert e lapnak nem
igen lehet egyéb feladata, mint egy-két
tollvonással járulni az országos erkölcsi de-
ficit képeinek lerajzolásához. Többet leírni
kényes és magában is erkölccstelen eljárás
lenne.

Elremitő azonban annak már a gon-
dolata is, hogy ha egy vidéki városnak
ekkora skandalum-kronikája van, mily mér-
veket ölthetnek a czikkünk folytán elősor-
olt külföldi bűnök országosra s mily
pusztítást idézhetnek elő a nemzet ifjusá-
gának sorai között? Hermann Ottó mondá
egykor a parlamentben, hogy ifjuságunk
kezd hibákat elkövetni és genus mas-
culiniba rakja azt, a mi pedig genus
femininibe való. Valjon neutrali-
sák maradjunk ennyi — grammatikai hi-
báival szemben?

Debreczen, 1889. máj. 14.

—Belföldi hírek. Szilágyi Dezső
— kormányparti és mérs. ellenzéki képviselők
kiséretében — Pozsonyban járt vasárnap s
átvette a mandátumot. Beszédében a közigaz-
gatás-terén igert reformokat s kimondotta, hogy
az igazságügy téren krízis előtt állunk. Me-
legen nyilatkozott ezután Szilágyi a városokról,
különösen Pozsony városáról; pártsem-
pantból kielezhető dolgokat nem mondott. —
Vámbéry Arminnak egy londoni tár-
saság érdemeiért arany ermet ajánlkozott. —
Meggaltak: Dobozy Menyhert, Bihar-
vármegye központi arvagymája és Vég h Ká-
roly, 48/49-iki honvéd ezredes, a ki 112
évet élt; meghalt továbbá Thierry lovag,
a fiúmei képvis. testület elnöke. Fiume városa
temeteti el. — Budapest és Bécs
között telefon összeköttetést létesítettek,
három vezetékkel. — Nagyszombatban
a minap hó esett s óriási hideg van. — A
mügyetem rektorává Klímm Mihály
hely tanár választott meg; Kisfaludy Lip-
thy Sándor a választást nem fogadta el. —

József főherczeg ezüst menyegzője
nagy fényűző ünnepeltetett meg. Együtt
Thurn Taxis herczeg hivatalosan eljegyezte
Margit főherczegnőt. József főherczeg leányát.

— Országgyűlés. A képviselőház tegnap
ülésének elején az elnök bejelentette, hogy
Apponyi Albert gróf egészsége helyreállításá-
ca céljából négy heti szabadságot kért, mit a
ház meg is adott. Ezután a ház folytatta és
be is fejezte a belügyminiszterium
költségvetésének tárgyalását. Az ülés elején
Fejérváry br. honvédelmi miniszter a
honvédelmi miniszterium elhelyezésére szolgáló
államépület kiegészítéséről és az erre
szükséges költségek fedezéséről, Irányi
pedig a vallás szabad gyakorlatáról adott be
törvényjavaslatot. — A horvát pénzügyi ki-
egyesítés ügyében kiküldött regnicolaris bizott-
ságba Györy Elek választott be.

Ezek után a belügyi költségvetés tárgya-
lását folytatta a ház. A hivatalos lap jöve-
delme címénél Lukács Gyula és Orbán Ba-
lázs szólaltak fel, kifogásolva, hogy a hivata-
los lap jövedelme igen csekély.

Baross válasza után, a fővárosi rendőrség
átalányánál Györy Elek emelt szót, ki-
emelve, hogy Baross nem akart pártatlan
lenni a brutális rendőrséggel szemben. A mi-
niszter azt állította, hogy a beszéd tárgyla-
gos volt. A nyugdíjakkal Veszter Imre
határozati javaslatot adott be, mely szerint a
kormány utasították, hogy a főispánok nyug-
díjazásának megszüntetése iránt törvényjavas-
latot terjesszen be. Beöthy Akos a mai főis-
páni intézmény felett tör lándzsát s azt két-
elő, hibrid intézménynek mondja. Pulszky
Agost felelően az ellenzéki támadásokra, majd
Szederkényi és Horánszky szólaltak fel, ez
utóbbi elesen apostrophálta Pulszky politikai
magatartását. Baross miniszter érdemleges
nyilatkozatai után egész sora következett a
személyes ügyben történt felszólalásoknak,
melyekben Pulszky ismétlen védekezett az
ellenzék vádjai ellen s kifejté, hogy pályafu-
tásán politikailag következetes maradt, csak
egybeszemélyek iránti bizalma változott; Be-
öthy Akos azért tett szemrehányást Baross
miniszternek, hogy mindig a vita végén szólal
fel, a midőn már nem lehet válaszolni. Ba-
ross feleli, hogy eleteben hajlandó tanulni,
de mindig megnezi előbb, hogy kitől. Ho-
ránszky folytatta a főispáni intézmény elleni
támadásokat és apostrophálta az újabb főis-
páni kinevezéseket is, főleg azt kifogásolja,
hogy a fiatalabb nemzedék tagjai nevezettek
ki, — mire azonban Baross miniszter
szóval felelt, hogy a szakértelem és ügybuzgó-
ság éppen nincs az előrehaladottabb korhoz
köve, sőt a nagyobb agilitás és munkaképes-
ség inkább várható a fiatal kortól. Dárdai
elsődo replikája után a ház elveti Veszter ha-
tározati javaslatát s a költségvetést mindenben
változtatlanul megszavazza.

— Külföldi hírek. Ali Nizami pasa Ber-
linbe utazott és sajátkezűleg írt levelet viszi a
szultántól a német császárhoz, melyben a szul-
tán köszönetet mond, hogy Németország Török-
ország politikáját a keleten támogatásban
részteti és egyben kéri a német császárt,
hogy Athénból való visszatértekor Konstanti-
nápolyt szencseltesse látogatásával. — Bou-
langer tábornok betegnek fekszik
Londonban.

KARCZOLATOK.

(A legmagyarabb főherczeg. — Jókai és Rezső. — Uj
puska. — A megoldás. — Krízis, vagy más? — Öszinte
főispán. — Basa-főispánok. — Kényelmes. — Megfor-
ditva.)
A legmagyarabb főherczeg őli ezüst me-
nyegzőjét.
Debreczenből udvölzö feliratokkal ve-
szünk részt, a derek magyar ember családi
ünnepében.
Mily ritka fejedelmi alak, a kinek csa-
ládjához ne tapadt volna magyar vér!
Inkább ő áldozta volna fel az ő véré, a mely
maga is magyar vér.
Ünnepeljük tehát mindannyian, de csak
ugy, hogy e miatt ne küldjék az ünnepeltet
megint — Abazziába!

Jókai Mór — nevésséggessé tette a trón-
örököszt az akadémiai emlékbeszédében.
»A világbékéért« ölte meg ma-
gát, haugzik a hőbortos tétel.
»A házi béke« ölte meg a trón-
örököszt, nem a világ-béke! Olyas valamit
mégis sejtet Jókai, hogy a trónörököszt
— megölték. Legalább emlegeti a megmér-
gezet Árpád-Habsburg- és egyéb házakból

szórmazott magyar királyokat. Mily ügyetlen-
ség! Mily akadémikus tapintatlanság! Itt csak
egy mérget lótnak! A nevésség őli s ezzel
az őli méreggel akarja Jókai megölni a Rezső
trónörökös emléket.

Ismét uj puskát találtak fel. A német
császár küldött is egy-két mintát mutatóba
a bécsi udvarhoz.
Fogadunk, hogy e kis kaliberű uj puska —
óriási kaliberű régi ágyunak fog feltűnni...
az adókönyvecskében!

A meglópt aradi bank ügyét meg-
oldották.
Annelkül talán, hogy egy-két igazgatót
megkötöztek volna?

Azt mondja Szilágyi Dezső a pozsonyi
választóknak, hogy igazságügyünk — krízis
előtt áll.
Oly sokat beszélnek s oly keveset tesz-
nek eddig az uj miniszterek, hogy az általok
emlegetett sok krízis majd aligha bizonyul
egyebnek — hypokrízisné!

Ugyancsak a Szilágyi Dezső tiszteletére
rendezett lakomán mondá gróf Eszterházi Ist-
ván, pozsonyi főispán, hogy »nem tarto-
zik a basa főispánok közé.«
A főispán tehát koncedálja, hogy csak-
ugyan vannak basa-főispánok.

Mint p... a honti br. Majthényi
László — és a többiek.
Csak az a kérdés, hogy ezt a vallomást
előnyére, vagy hátrányára számítják be a
pozsonyi főispánnak?

Mert ha nem basa-főispán a nemes gróf,
hogy szállíthat Tisza Kálmán-szultánnak ele-
gendő politikai eunuchot, odaliskát és ma-
melukot?

Minél kevesebb basa-főispán és meg-
szünik a legujabb török világ Magyaror-
szágon!
Mosi a basák harácsolnak mindenfelé.

A vallás szabad gyakorlatáról adott be
Irányi Dániel a függetlenségi párt ezen
érdemes vezértagja határozati javaslatot.
Ebben benne van, vagy legalább közel
fekszik a polgári házasság intézmé-
nye is.

Szilágyi Dezső, az uj miniszter
programja tehát meg van előzve. Nem tud-
juk, kényelmes-e vagy kényelm-e-
lenné tette e reá néve a helyzetet, Irányi
Dániel? Azt hisszük a függetlenségi
párt kiakarja próbálni az uj miniszter párt-
függetlenségét.

Beöthy Akos a vita hevében azt ta-
lálta mondani, hogy a miniszterek üstöke a
főispánok markában van.
Ez — persze — elszóliás, mire a »Nem-
zet« nagy kárörömmel megjegyzi, hogy: »Pe-
dig megfordítva van!
Ez is van akkora öszinteség, mint a po-
zsonyi főispáné.

Gill Balázs.

Királyi-tábla harc.
II.
Tegnap sorainkat azzal végeztük, hogy
a »Pesti Hirlap« által közölt felosztási terv
semmi tekintetben nem állja ki a bíralatot,
mert az, a földrajzi fekvést, a területi és lé-
lekszámi statisztikát — akár pedig politikai
és nemzeti közérdeket tartva szemelőtt —
merő képtelenség — s csupán valamelyik ki-
sebb város fiának — tulbuzgó lokalpatriotia-
mus által megzavart agyában fogalmazott
meg.

Lássuk azonban, hogy mi módon de-
centralizáltatnék leghelyesebben a két kirá-
lyi itéletábla — a mi felfogásunk szerint —
a közérdeknek — a közérdeklőknek s általában
az igazságnak szempontjából?
A két tábla alá tartozó tulajdonképeni
Magyarország 65 vármegyének területét s
lakosainak számát véve alapul — s számot
vetve a megfelelő városok — mint alkalmas
központokkal, — nézetünk szerint kilencz

szetosított kir. táblára van szükségünk, melyek egyenként 20-30,000 □ kilométer kiterjedéssel és egyenként másfél millió körüli lélekszámmal bírnának.

A budapesti kir. tábla a jövőben: Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Fejér, Esztergom, Komárom, Győr, Hont, Nógrád és Heves vármegyék csoportjából alkotva: 33,009 □ kilométer kiterjedéssel bírna, lakóinak száma pedig 1 millió 868,236.

A pozsonyi kir. tábla területéhez: Pozsony, Mosony, Soprony, Nyitra, Trenčsen, Turóc, Bars, Arva, Liptó és Zólyom-megyék osztatván, kiterjedésének nagysága 30,817 □ kilométer, — lélekszáma pedig 1 millió 685,188.

A pécsi kir. tábla: Baranya, Tolna, Somogy, Veszprem, Zala és Vasme-gyékkel: 29,627 □ kilométer nagyságu területet ölel fel — és 1 millió 660,071 lakossal bír.

Nincs tehát semmi ok és semmi czim arra, hogy az ország ezen részének két kis város portálása miatt, több kir. táblai székhelyet adjanak — más nagyobb és arra hivottabb város, de különösen az ország másik és nagyobbik felenek rovására.

A fentebbi tervezetből minden elfogulatlan szemlélt átláthatja, hogy a budapesti pozsonyi és pécsi kir. táblák egy területet — mint képességük szerint — a lehetőségig egyenlő és kellő arányú és beosztást nyertek meg.

Atjőve a Dunán, az ország második városa Szeged udvozol bennünket, 75-80,000 derek magyar lakójával méltó székhelye lend: Csongrád, Csanád, Bekes, Bacs-Bodrog és Torontál megyéknek, 29,168 □ k. m. terület és 1 millió 678,752 lakossal.

Felső Magyarország fővárosa elvitázhatalan Kassa, melytől a kr. táblát senki sem perelheti el. Abauj, Torna, Szepes, Sáros, Gömör, Zemplén, Ung és Borsodmegyék által körülvéve, a legcompactabb s legsebb alaku területnek központja, 27,793 □ k. m. kiterjedéssel s 1 millió 328,492 lélekszámmal.

Kassától lefele jöve — a hegyalján es nyírségen atkelve — a hortobágyi puszták homok sivatagjának oáza a legmagyarabb al föld metropolisza, a kálmánisták Rómája az ország 4-ik legnagyobb és legnépesebb városa Debreczen fekszik, mely közgazdasági, ipar- és kereskedelmi — s a mit leelőli kell vala emlitenünk — magyar nemzeti kulturális szempontokból, hazánk igen tekintélyes részének századok óta gőczpontját képezi.

Idea vannak utalva az öt székhelyül bíró Hajdumegyén kívül Bihar, Szilág, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Szabolcs és Borsod megyék, sőt a tavolabb fekvő Szatmár, Bereg, Ugocsa, Marmaros, Zemplén és Bekes vármegyék is, melyek a közlekedések óriási előhaladottsága dacára is — nem tudják elkerülni a nagy gazdasági és állattenyésztésű, ipar- és kereskedelmileg fejlett város és mindenek felett Pallas templomának és fő-ó alapítóját. Egy ily roppant vagyoni és szellemi intelligenciával bővelkedő központot, egy oly nagy kiterjedésű vidék — nem ország-resznek Mekkáját — törpe apróságok mellett szándékosan kihagyni a névsorból, valóban bosszantó dolog lehetne, ha annyira nevetéges nem volna. Nem is marad az ki, mert nem lehet, nem szabad kimaradnia: s bármilyen politikai part jusson hazánkban többségre, — bármilyen kormány által vezetettessenek Magyarország ügyei — még ha abszolutizmus szülte is azt — Debreczent nem mellőzheti, a mint azt már példa bizonyítja.

A mi fogalmunk-szerint a királyi tábla Debreczen székhelyül: Hajdu, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs, Szilág, Szatmár, Bereg, Ugocsa és Marmaros megyék által alkotottatnék 39,000 □ k. m. terület és 1 millió 592,795 lélekszámmal.

Az eddig felsorolt területeken kívül az országnak a pesti kir. itelő tábla alá tartozó részéből hátra van még: Bihar, Arad, Temes, Krassó és Szőreny megyékből alkotandó kir. tábla: 34,247 □ k. m. és 1,601,895 lakossal, melynek székhelye hogy Nagyvárad legyen-e vagy Arad, a két derek város egymás közt és az igazságügyi kormányzat által eldöntendő kérdés; minket egyikhez a szomszédai jó viszony fenntartása köt, a másikkal rég időtől fogva gyakorolt rokonszenves kötelek fűtnek össze baráti jobbnak, — de azért annak idejében fénas nyíltsággal megmondjuk véleményünket — az igazságügyi adminisztráció és országos érdekek — melyiket követelik inkább székhelyül — kijelentjük azonban, hogy kegyet azért magunk számára egyikőtől sem kérünk, — mert mi a magunk helyen megvagyunk — és mint mindig — úgy most is önmagunkra és önére tartszunk, — bátra tudzuk ki lobogónkat, s teljes megnyugvással tekintünk a jövő elé, mert egy országos érdeket, — az ország közvéleményét, — az pedig mellettünk van, — ignorálni nem lehet.

Szóljunk meg befejezésül az Erdélyrészi két tábla területéről. — Kolozsvár az egyik, Marosvásárhely a másik, az természetes. Amaz: Kolozs, Szolnok Doboka Beszterce-Naszód, Torda-Aranyos, Alsó feher és Hunyad-megyékből: 28,189 □ k. m. terület és 1,065,316 lakóval, emez pedig: Maros-Torda, Csik, Udvarhely, Hármezsek, Szeben, Nagy- és Kis-Küküllő, Fogaras és Brassó megyékből: 27,534 □ k. m. s 1,084,948 lélekszámmal alkotottatnék.

E szerint a pesti és marosvásárhelyi királyi táblák decentralizációja folytán a mi felfogásunk szerint leghelyesebb tervezettel a következőképen oszthatnák fel az ország területeit:

Table with 4 columns: terület nagyság, lélekszám, kir. tábla neve, terület nagyság, lélekszám. Rows include I. Bpesti kir. itelő-tábla, II. Pozsonyi, III. Pécsi, IV. Szegedi, V. Kassai, VI. Debreczeni, VII. Nagyvárad, VIII. Kolozsvári, IX. M.-vásárhelyi.

ez által lenyeges megtakarítás is volna eszközölhető, egy, esetleg két táblai székhelynek a redukciója folytán az igazságügyi kormányzat még kedvezőbb helyeibe jutandó decentralizáció keresztélvételével.

Mindezek után legyen szabad kijelentünk, hogy czirkalmunk és statisztikánk a hajszára menő pontosságot nélkülözök ugyan, de adataink a legutóbbi hiteles térkép és népszámlálási táblázatok alapján nyugodtan: továbbá az is figyelembe veendő, hogy — a közgazdasági beosztástól nemely helyeken elterő a törvénykezési — a mi azonban nagyjában nem zavarja meg tételeinket. Egyébiránt bármely az ügyet előbbre vivő — s városunk idevágó érdekeit előmozdító közleménynek megjelenését szívesen udvozolnánk.

- y - r.

HELYI HIREK.

* Népesezés Majus hó 5-től május hó 11-ig született városunkban: I. Református: törvényes 9 fu, 12 leány, — együtt: 21. Halvaszületett 2 fu, 12 leány, — együtt: 1 esetben Egybekelt 14 pár. II. Evangélikus: 1 törvénytelen leány. III. Római katólikus: törvényes 2 fu, 5 leány, — törvénytelen 3 fu, 2 leány, — együtt: 12. Többes szüles volt 1 esetben. IV. Zsidó: 0. Elveszülettek összes száma: 34, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (36), az apadás = 2

* Közigazgatási bizottság. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülést. A z alispáni jelenléte szerint a közbiztonsági viszonyok april hóban nem voltak kedvezők, mert két egyent gyilkosságot, kettőt pedig emberölést kellett letartoztatni. A gyilkosok öz. Nyíri Bálintné és fia Nyíri Gábor teglási lakosok, a kik Kis János teglási lakost gyilkolták meg. Az emberölést letartoztatott pedig Baranyi János és Kovács József szoboszlói lakosok, a kik Kerekgyártó Imre szoboszlói lakoson ejtettek oly sérüléseket, hogy ennek következtében rövid időn meghalt. Tuzest 12 jelentetett be, de mindegyik lényegtelennek mondható. A hasznos házi állatok egészségi állapota elég kedvező volt. A házipenzár bevétele volt készpénzben 10,900 fnt 49 kr. — kiadása 10,893 fnt 83 kr, maradvány: 6 fnt 60 krajczár. — Közigazgatási ügy beérkezett 1949 drb, — ebből elinteztetett 1881 drb. Közigazgatási bizottsági ügy beérkezett 169 drb, ebből elinteztetést nyert 99 drb. A t f orvos jelenléte szerint tiszta derült nap volt apr. folyamán 6, borongás 5, esett 15, havazott 4 napon összesen 121 m. m. csapadék. Dorges-villámok: 3 napon észleltetett. A hőmérő + 26° és + 2° közt ingadozott, a hónap közep hőmérséke + 11.45 C° volt. A leg súlyosabb 742-764 m. m. közt ingadozott. Az egészségi állapot nem javult mutat. Meghalt apr. hóban 355 egyen született 521 gyermek, így a szaporodás 166 főnyi. Rendkívüli haláleset 11 jelentetett be, ebből 3 öngyilkosság. A kir. tanfelügyelő jelentése szerint az iskoláztatás (az iskola-ba feljárókát veve alapul) jeles volt: Also- és Felső Józsan, B. Ujvárosban, Kabán, Földesen, Hadházon, Náduváron, Szovaton, Tegláson, Tetetienben. Jó volt: Egyeken, Dorogon és M.-Percsen. Kielegítő ügy: Bősözmenyben, Csegén, Sámsonban és Szoboszlón. — Rossz volt: Vámos-Percsen és Püspök-Ladányban. A kir. adófelügyelő jelentése szerint egyenes adók czimen befolyt: 24,045 fnt (2818 fnttal több a megelőző év hason havinál) Hátralelőben maradt 483,000 fnt. Hadmenességi díjból befolyt: 379 fnt 53 kr. (15 fnt 38 krajczárral kevesebb a mult év hason havinál) Hátralelőben maradt: 5174 fnt 98 kr. A kir. főmérnök jelentése szerint közmunka-váltás czimen befolyt 3315 fnt 90 kr. A közmunka hatra évekkel a vármegyei penztárnál leiratott 163 fnt 67 kr, Nánás város penztárnál pedig 28 fnt 17 kr. Gőzkazán 1 drb vizsgáltatott meg. A kir. ügyész jelentése szerint april hó végével fogva maradt a b. bősözmenyi főkönyvtárban 35 fnt és 15 n. Kosár-kötésből a rabok munkájából befolyt 30 fnt 88 kr. Készletben van 301 drb kosár. Fegyelmileg senki sem lett megbüntetve.

* Jozsef főherczeghez — ezüst menyegzője alkalmából — a debr. dalegyület a következő udvozló feliratot intézte: „Császári és

Királyi Főherczeg! Fenséges urunk! Midőn Fenséged boldog házasságának 25-ik évfordulóját — ezüst menyegzőjét ünnepli, a két magyar hazának minden fia imádatlalt emeli szemét a mindenség teremő Istenséghez, áldást, boldogságot esdve azon családra, mely minden magyar szívében a legfőbb szeretet hervadtatán virágai val körül övezve. Oh hiszen annyi századok viharai között, balsorsban úgy, mint a szerencse napjaiban, mindig kitudta a magyar mutatni szeretetét, ragaszkodását azok iránt, kik vele együtt éreztek, kiket magának vallhatott, kik a hazaszeretben s a magyarság eszméje iránti lelkesedésben vele mindég egygk voltak. Miért sorolnánk el... hiszen minden magyar tudja, hogy a dicső apának dicső fia, Fenségedet — mint szíveinknek legdrágábbát, — mért szeretjük annyira? A ki szívből lelkéből, mint a ki örömlélekben, bánatunkban osztozik, velünk érez, velünk gondolkozik, bizony nem csoda, ha minden fia e hazának úgy tekinti, mint a magyarság büszkeségét, mint az igaz hazaszeretet példányképet. S ha a „debr. czeni dalegyület” — mely feladatát a magyarság eszméjének terjesztését tűzte ki — midőn hazát s szabadságot euek, Fenségedet tekintti mintaképeül, ezt azért teszi, mert meg van győződve arról, hogy nemesebbet és nagyobbab nem választott. Engedje meg Fenségednek, hogy egytelünk — mint e hazaszeretnek szíves munkása — melynek 25 éves multja ezen eszmékert folytatott küzdelem szakadatlan láncozata, e napon, melyen Fenségeddel és Fenséges családjával magyar hazánkban minden fia együtt ünnepel, szintén bemutatnassa a tisztelet, a ragaszkodás és szeretet adóját. Engedje meg, hogy a milliók ajkáról felszálló imához a magunké is csatlóhassuk, hogy a mindenhát Istent Fenségedet, Fenséges nejét és Fenséges családját áldja meg minden földi boldoggal és hosszú élettel. Kérjük Fenségedet, hogy ezen hódo-latunkat elfogadni kegyelmesen mehoztassék. Kelt a debreczeni dalegyület 1889. évi május 10-én tartott gyűléséből Péter Gábor jegyző, Márk Endre elnök.

* Városi közgyűlés. Debreczen város törvényhatósági bizottsága f hó 23-án rendes közgyűlést tart.

* Debreczen parisi kirándulás. A Debreczenből Pariba rendezendő kirándulás tárgyalás vasárnap délelőt a kereskedelmi és iparkamara helyiségében értekezlet tartott, melyen részt vettek többek közt Nánási Ferenc, a gazdasági egyület elnöke, Szador Lajos a kereskedő tarsulat elnöke, Zéri Ede az iparos kör alelnöke, Dr. Király Ferenc keresk és iparkamara titkár, Szabó József város főszámvéző, Szentkirályi Tivadár kereskedő, Szucs Mihály gazd. tanintézet tanár, Grünwald József kamarai hivatalnok. A jelen voltak hozs-zabb eszmecsere után azon egyetelmű nézetönek adván kifejezést, hogy a parisi világi-kiallítás megtekintése céljából egy kirándulás rendezése a város és vidék taradalmi köréinek számos részéből kifejezett óhaj folytán is szükségesnek és czél szerűnek mutatkozik, egy ily kirándulásnak közve tlenül Debreczenből Pariba leendő rendezése elhatározottat, s tekintettel a rendelkezésre álló idő rövidségére, kimondottat, hogy a program megállapításához szükséges összes adatoknak, valamint a résztvevőknek nyujtandó mindenemü előnyöket és kedvezményeket magában foglaló menettervnek beszerzésével és egybehangzó bizottság ele terjesztésével Szucs Mihály és Grünwald József

A „DEBRECZEN” TÁRGYAJA.

Meglátogattam...

— Május 9. — Meglátogattam a csónás helyet. Hol jó testvérem nyugszik... Kiszáradt könnyed újra felszökik... És imádkozni tudsz itt.

— Csak oly szelid, csak oly békés a csónad... És zöld a hant, mint mászol, csakugy, csakugy eszméldünk e helyt... Hítről, feltámadásról!

— A napsugára el nem kerül, Felcsattan a madárdal, S ha térdre hullsz, a bús szomorú füv... Kínálgat hívós árnyal.

— Nyugalmasabb sír nincs sehol... S minék... Kérelgem el, hogy ott lenn... Öngyilkos asszony álmodik... S az álma nem kietlen...

— Szerelmi bírdál álmodik talán... S a szerelem katalma... Hogy úd az öngyilkosnak is... Felőle siri álma.

— És álmodik szegény — szép csöndesen... Ha sírba kell majd szállnom, Nekem sosem lesz oly szelid, Oly csöndes, edes álom!

Gaspár Imre.

A Balaton partjáról.

Balaton-Füred, 1889. május 11.

Sietek tollat ragadni, hogy kifejezést adjak azon kellemes benyomásnak, a miket Balaton-Füreden nyertem most a szép tavaszi napokban.

Mondhatom, igen kellemesen voltam meglepetve a növényzet rohamos, tündéri szép fejlődése, a Balaton vonzó, bájos tükre, a melyben Tihany bérce és kolostorátükröződik visszsa, oly látvány, a melyen szívesen lelegetjük szemünket s a melynek láttára a szó szoros értelmében költői hangulat fogja el kedélyünket. Valóban nem csoda, hogy Kistaludj Sándor legszebb verseit e bájos tó partján írta meg.

A természetnek itteni dús adományait mindenki ismeri, a ki ezidőtájt Balaton-Füredn meglátogult. De a mit emberkez alkotott, annak korhadtsága fölött fájdalmasan sóhajtott föl kiki. Kopott, silány volt az mind. Korhadó évente be-bevonták egy kis fénymazzal, de a korhadástól megóvni nem tudták. Balaton-Fürednek legrégibb törzslátogatói sajnálkoztak a már már veszni indult szép helyen s felsóhajtottak: mit lehetne ebből teremteni! Es ekör Vaszary Kolos, a Szent-Benedek rend főapátja, és Simon Zsigmond tihanyi apát áldó kezükbe véve a gyógyhelyt, a korhadzó Füredből egy pompás, fényes Füredet alkotnak, a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő.

Az egész telen 3-4000 munkás dolgozott — s dolgozik még most is — szünet nélkül, egy zsenialisan megállapított terv szerint. A klasszikus terv megalkotója és végrehajtója Gligler műgyetemi tanár, a ki valóban dicséretes buzgóságot ki Füred újáteremtése körül. A tervek részletes megvalósítását kitűnő szak-erők végzik. A egyszerű uszóházat Horváth budapesti ácsmester építi; ő építette a „Ste-

lania-yachtclubb” házat is. Az új uszóház oly remekmű, a melyről minden nagyítás nélkül elmondhatjuk, hogy egész Európában ritkítja parját. Tuzetes leírását szakértő tollra bizzuk. A régi uszóház eltaolítása által gyönyörű panorama nyílik a szemnek. Ennek helyen van ugyanis elhelyezve a yacht-clubb hajórája; ez a panorama előtere, a háttért Tihany kezeje.

Az alsó sétány 180 méterrel meg lesz hosszabbítva. A szükséges területet Eszterházy Ferencz gr. ur. volt szives átengedni.

Az utak es sétányok a legjobb karba lesznek helyezve s a furdóintezet-hez vezető minden utat befásították.

A kertészetre nagy gond van fordítva s máris mindenütt új pázsit gyönyöröködötti a szemet.

A régi házakat gyökeresen átídomították. A korhadó furdóházból egyik földszle lett a gyógyternek. A rozant kis boltok helyén arkádók vezetnek a régi gyógytáron a a földött sétányhoz. Az ó-furdóházbeli lakások oly atalakítás mentek keresztül, hogy most a legkényelmesebbek közé tartoznak. A hova csak tekint a szem, mindentűt csinál találkozik. Az összes folyosók cemeentel vannak borítva s valamint a szobák is újra festve.

Hasonlóképen át lett alakítva a nagy vendégfogadó.

Az összes házak vízvezetékekkel es sürgönyjelzővel vannak ellátva.

Az ásványvízforrás fölé emelt tetőzetnek szépsézetit kivitele mindenkit meg fog lepni. Gyógyászati szempontból nagyszerűen át-alakították a meleg fürdőket is. Nyolcz szanasav új fürdő rendeztek be, a gyógyászatnak minden kellekével ellátva. A vendégek kiszolgálása szigorú ellenőrzés alatt fog állani. Estenkint a gyógyintezet egész területe fényesen ki lesz világítva.

Szóval, bátra elmerem mondani, hogy Balaton-Füred a világfürdők sorába lépett.

- r. - z.

szétosztott kir. táblára van szükségünk, melyek egyenként 20-30,000 □ kilométer kiterjedéssel és egyenként másfél millió körüli lélekszámmal bírnának.

A budapesti kir. tábla a jövőben: Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Fejér, Esztergom, Komárom, Győr, Hont, Nógrád és Heves vármegyék csoportjából alkotva: 33,009 □ kilométer kiterjedéssel bírna, lakóinak száma pedig 1 millió 868,236.

A pozsonyi kir. tábla területéhez: Pozsony, Mosony, Soprony, Nyitra, Trencsén, Turóc, Bars, Arva, Liptó és Zólyom-megyék osztatván, kiterjedésének nagysága 30,817 □ kilométer, — lélekszáma pedig 1 millió 685,188

A pécsi kir. tábla: Baranya, Tolna, Somogy, Veszprém, Zala és Vasme-gyékkel: 29,627 □ kilométer nagyságu területet ölel fel — és 1 millió 660,071 lakossal bír.

Nincs tehát semmi ok és semmi czim arra, hogy az ország ezen részének két kis város portálása miatt, több kir. táblai székhelyt adjanak — más nagyobb és arra hivatottabb város, de különösen az ország másik és nagyobbik felének rovására.

A fentebbi tervezetből minden elfogulatlan szemlélő átláthatja, hogy a budapesti pozsonyi és pécsi királyi táblák úgy területek — mint képességük szerint — a lehetőségig egyenlő és kellő arányt és beosztást nyertek meg.

Átjőve a Dunán, az ország második városa Szeged üdvözöl bennünket, 75-80,000 derek magyar lakójával méltó székhelye lend: Csongrád, Csanád, Békés, Bács-Bodrog és Torontál megyéknek, 29,163 □ k. m. terület és 1 millió 678,752 lakossal.

Felső Magyarország fővárosa elvitázzhatatlanul Kassa, melytől a kr. táblát senki sem perelheti el. Abauj, Torna, Szepes, Sáros, Gömör, Zemplén, Ung és Borsodmegyék által körülveve, a legcompactabb s legrészesebb alaku területnek központja, 27,793 □ k. m. kiterjedéssel s 1 millió 328,492 lélekszámmal.

Kassától lefele jöve, — a hegyalján és nyírségen átkelve — a hortobágyi puszták homok sivatagjainak oáza a legmagyarabb al föld metropolisa, a kálvinisták Rómája az ország 4-ik legnagyobb és legnépesebb városa Debreczen fekszik, mely közgazdasági, ipar- és kereskedelmi — s a mit legelőli kell vala említenünk — magyar nemzeti kulturális szempontokból, hazánk igen tekintélyes részének századok óta gócpontját képezi.

Reá vannak utalva az öt székhelyű bíró Hajdumegyén kívül Bihar, Szilágy, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Szabolcs és Borsod megyék, sőt a távolabb fekvő Szatmár, Bereg, Ugocsa, Máramaros, Zemplén és Békés vármegyék is, melyek a közlekedésnek óriási előhaladottsága dacára is — nem tudják elkerülni a nagy gazdálkodást és állattenyésztést, az ipar- és kereskedelmileg fejlett várost és mindenek felett Pallás templomának a fő alapítóját. Egy ily roppant vagyoni és szellemi intelligenciával bővelkedő központot, egy oly nagy kiterjedésű vidék — nem ország-részeknek Mekkáját — törpe apróságok mellett szándékosan kihagyni a névsorból, valóban bosszantó dolog lehetne, ha annyira nevetéses nem volna. Nem is marad az ki, mert nem lehet, nem szabad kimaradnia; s bármilyen politikai párt jussan hazánkban többségre, — bármilyen kormány által vezetessenek Magyarország ügyei — még ha abszolútizmus szülte is azt — Debreczen nem mellőzheti, a mint azt már példa bizonyítja.

A „DEBRECZENI” TÁRSZÁJA.

... 1907. június 15-én kezd közeledni. A gyönyörű új hajó június 15-én kezd közeledni. A Balaton-egyesület is újraszervezkedett s hatalmasan közre fog működni a furdőgazgatósággal a vendégek szórakoztatásában. Ezek után remélhető, hogy már az idén számos vendég fogja fölkeresni a szép Balaton-Füredet, annyival inkább, mert sikerrel megtették mindent, hogy a mit a természet oly bőségesen adott Fürednek, összhangba hozassék az emberi kéz alkotásaival, és mert most már mindent megtalálhatunk itthon, a mit eddig külföldön kerestünk. Mindenki csak dicsérrel fog visszaemlékezni az itt töltött időre, jött légyen akár csak nyári pihenés, akár pedig gyógyulás végett. Ezeket elmondani s ezekkel olvasóink figyelmét fölhívni hazafiai kötelességemnek tartottam.

A mi fogalmunk-szerint a királyi tábla Debreczen székhellyel: Hajdu, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs, Szilágy, Szatmár, Bereg, Ugocsa és Máramaros megyék által alkotottnak 39,00 □ k. m. terület és 1 millió 592,795 lélekszámmal.

Az eddig felsorolt területeken kívül az országnak a pesti kir. itélő tábla alá tartozó részéből hátra van még: Bihar, Arad, Temes, Krassó és Szörény megyékből alkotandó kir. tábla: 34,247 □ k. m. és 1.601,895 lakossal, melynek székhelye hogy Nagyvárád legyen-e vagy Arad, a két derék város egymás közt és az igazságügyi kormányzat által eldöntendő kérdés; minket egyikhez a szomszédai jó viszony fenntartása köt, a másikkal rég időtől fogva gyakorolt rokonszenves kötelek fűtnek össze baráti jobbnak, — de azért annak idejében férfias nyíltsággal megmondjuk véleményünket — az igazságügyi adminisztráció és országos érdekek — melyiket követelik inkább székhelyül — kijelentjük azonban, hogy kegyet azért magunk számára egyikőt sem kérünk, — mert mi a magunk helyén megvagyunk — és mint mindig — ugy most is önmagunkra és önértünkre támaszkodva, bátran tűzzük ki lobogóinkat, s teljes megnyugvással tekintünk a jövő elé, mert egy országrész érdekeit, — az ország közvéleményét, — az pedig mellettnk van, — ignorálni nem lehet.

Szóljunk még befejezősül az Erdélyrezi két tábla területéről. — Kolozsvár az egyik, Marosvásárhely a másik, az természetes. Amaz: Kolozs, Szolnok Doboka, Beszterce-Naszód, Torda-Aranyos, Alsó-fehéres és Hunyad-megyék: 28,189 □ k. m. terület és 1.065,316 lakóval, emez pedig: Maros-Torda, Csik, Udvarhely, Háromszék, Szeben, Nagy- és Kis-Küküllő, Fogaras és Brassó megyékből: 27,534 □ k. m. s 1.084,948 lélekszámmal alkotottak.

E szerint a pesti és marosvásárhelyi királyi táblák decentralizációjára folytán a mi fellegünk szerint léghelyesebb tervezettel a következőképen oszthatnák fel az ország területe:

Table with 3 columns: terület nagyság, lélekszám, and kir. tábla. Rows include I. Bpesti kir. itélő-tábla, II. Pozsonyi, III. Pécsi, IV. Szegedi, V. Kassai, VI. Debreczeni, VII. Nagyvárád vagy aradi, VIII. Kolozsvári, IX. M.-vásárhelyi.

Mindezek után legyen szabad kijelentésünk, hogy czirkalmunk és statisztikánk a házszámla menő pontosságát nélkülözik ugyan, de adataink a legutóbbi hiteles térkép és népszámlálási táblázatok alapján nyugosznak; továbbá az is figyelembe veendő, hogy — a közigazgatási beosztástól némely helyeken eltérő a törvénykezési — a mi azonban nagyjában nem zavarja meg tetteinket. Egyébiránt bármely az ügyet előbbre vivő — s városunk idevágó érdekeit előmozdító közleménynek megjelenését szívesen üdvözölök.

A Balaton partjáról.

Balaton-Füred, 1889. június 11.

Sietek tollat ragadni, hogy kifejezést adjak azon kellemes benyomásnak, a miket Balaton-Fürednek nyertem most a szép tavaszi napokban.

Mondhatom, igen kellemesen voltam meglepetve a növényzet rohamos, tündéri szép fejlődése, a Balaton vonzó, bájos tükre, a melyben Tihany bérc és kolostorátükröződik vissza, oly látvány, a melyen szívesen legeltetjük szemünket s a melynek láttára a szó szoros értelmében költői hangulat fogja el kedélyünket. Valóban nem csoda, hogy Kistaludy Sándor legrészesebb verseit e bájos tó partján írta meg.

A természetnek itteni dús adományait mindenki ismeri, a ki ezidőtájt Balaton-Füredet megfordult. De a mit emberkéz alkotott, annak korhadtsága fölött fájdalommalan sóhajtott föl kiki. Kopott, silány volt az mind. Korhadtt keret a pompás képhez. Hogy tetszősb legyen évente be-bevonták egy kis fénymázzal, de a korhadástól megóvni nem tudták. Balaton-Fürednek legrégibb törzslátogatói sajnálkoztak a már már veszni indult szép helyen s fősóhajtottak: mit lehetne ebből teremteni! Es ekkor Vaszary Kolos, a Szent-Benedek rend főapátja, és Simon Zsigmond tihanyi apát aldó kezükbe véve a gyógyhely ügyét, a korhadzó Füredből egy pompás, fényes Füredet alkotnak, a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelőt.

Az egész télen 3-4000 munkás dolgozott — s dolgozik még most is — szünet nélkül, egy zseniálisan megállapított terv szerint. A klasszikus terv megalkotója és végrehajtója Cigler buzogató tanár, a ki valóban dicséretes buzogató ki Füred újáteremtése körül. A tervet részletes megvalósítását kitünő szak-erők végzik. A egyszerű uszókáztat Horváth budapesti ácsmester építi; ő építette a „Ste-

HELYI HIREK.

* Népesedés. Május hó 5-től május hó 11-ig született városunkban: I. Református: törvényes 9 fu, 12 leány, — együtt: 21. Halvaszületett 2 fu. Többes szülés volt 1 esetben. Egybekelt 14 pár. II. Evangélikus: 1 törvénytelen leány. III. Római katolikus: törvényes 2 fu, 5 leány, — törvénytelen 3 fu, 2 leány, — együtt: 12. Többes szülés volt 1 esetben. IV. Zsidó: 0. Elveszültek összes száma: 34, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (36), az apadás = 2.

* Közigazgatási bizottság. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését. A z a l i s p á n i j e l e n t é s z e r i n t a k ö z b i z o n t s á g i v i z s y o n o k a p r i l h ó b a n n e m v o l t a k k e d v e z ő k, m e r t k é t e g y é n t g y i l k o s s á g é r t, k e t t ő t p e d i g e m b e r l e s é r t k e l l e t t l e t a r t o z t a t n i. A g y i k o s o k ö z v. N y i r i B á l i n t n é é s f i a N y i r i G á b o r t é g l á s i l a k o s o k, a k i k K i s J á n o s t é g l á s i l a k o s t g y i l k o t t á k m e g. A z e m b e r l e s é r t l e t a r t o z t a t t a k p e d i g B a r a n y i J á n o s é s K o v á c s J ó z s e f s z o b o s z l ó l a k o s o k, a k i k K e r é k g y á r t ó I m r e s z o b o s z l ó l a k o s n e j t e t e k o l y s é r ű l e s e k e t, h o g y e n e k k ö v e t k e z t e b e n r o v i d i d ű n m e g h a l t. T ű z e s e t 1 2 j e l e n t e t t b e, d e m i n d e g y i k l é n y e g t e l e n n e k m o n d h a t ó. A h a s z n o s h á z i á l l a t o k e g é s z s é g i á l l a p o t a e l é g k e d v e z ő v o l t. A h á z i p é n z t á r b e v e t e l e v o l t k é s z p é n z b e n 1 6, 9 0 0 f r t 4 9 k r. — k i a d á s a 1 6, 8 9 3 f r t 8 3 k r, m a r a d v á n y: 6 f r t 6 6 k r a j z á r. — K ö z i g a z g a t á s i ű g y b e e r k e z t 1 9 4 9 d r b, — e b b ő l e l i n t e z t e t t 1 8 8 1 d r b. K ö z i g a z g a t á s i b i z o t t s á g i ű g y b e e r k e z t 1 6 9 d r b, e b b ő l e l i n t e z t á s t n y e r t 9 9 d r b. A t. f. o r v o s j e l e n t é s e z s e r i n t t i z t a d e r ű t n a p v o l t a p r. f o l y a m á n 6, b o r o n g á s 5, e s e t t 1 5, h a v a z o t t 4 n a p o n ö s s z e s e n 1 2 1 m. m. c s a p a d e k. D ö r g e s - v i l l á m l á s 3 n a p o n e s z l e t t e t t. A h ö m e r ő + 2 6 ° é s + 2 ° k ö z t i n g a d o z o t t, a h ó n a p k ö z e p h ö m é r s e k e + 1 1 4 5 ° v o l t. A l é g s u l y m é r ő 7 4 2 — 7 6 4 m. m. k ö z t i n g a d o z o t t. A z e g é s z s é g i á l l a p o t n é r v i j a v u l á s t m u t a t. M e g h a l t a p r. h ó b a n 3 5 5 e g y é n s z ű l e t t e t t 5 2 1 g y e r m e k, i g y a s z a p o r o d á s 1 6 6 f ö n y i. R e n d k i v ű l i h a l a l e s e t 1 1 j e l e n t e t t b e, e b b ő l 3 ö n g y i l k o s s á g A k i r. t a n f e l ű g y e l ő j e l e n t é s e z s e r i n t a z i s k o l á z t a t á s (a z i s k o l a b a f e l j á r o k a t v é e a l a p u l) j e l e s v o l t: A l o s - é s F e l s ő J ó z s á n, B. U j v a r o s o n, K a b á n, F ö l d e s e n, H a d h á z o n, N á d u d v a r o n, S z o v á t o n, T e g l á s o n, T e t t e l e n. J ó v o l t: E g y e k e n, D o r o g o n é s M. P é r c e s e n. K i e l g i t ő v o l t: B ö s z ö r m é n y b e n, C s e g é n, S á m s o n b a n é s S z o b o s z l ó n. — R o s s z v o l t: V á m o s - P é r c e s e n é s P á s p ö k - L a d á n y b a n. A k i r. a d ó f e l ű g y e l ő j e l e n t é s e z s e r i n t e g y e n e s a d ó k c i m é n b e f o l y t: 2 4, 0 4 5 f r t (2 8 1 8 f r t t o b b a m e g e l ő z ő é v h a s o n h a v i n á l) H á t r a l é k b a n m a r a d t 4 8 3, 0 0 0 f r t. H a d m e n t e s s é g i d i j b o l f o l y t: 3 7 9 f r t 5 3 k r. (1 5 f r t 3 8 k r a l k e v e s e b b a m u l t é v h a s o n h a v i n á l) H á t r a l é k b a n m a r a d t: 5 1 7 4 f r t 9 8 k r. A k i r. f ő m é r n ö k j e l e n t é s e z s e r i n t k ö z m u n k a - v á l t á s g c i m é n b e f o l y t 3 3 1 5 f r t 9 0 k r. A k ö z m u n k a h á t r a l é k o k b o l a v á r m e g y e i p é n z t á r n a l l e i r a t o t t 1 6 3 f r t 6 7 k r, N á n á s v á r o s p é a z t á r n a l p e d i g 2 8 f r t 1 7 k r. G ö z k a z a n 1 d r b v i z s g á t o t t m e g. A k i r. ű g y é s j e l e n t é s e z s e r i n t a p r i l h ó v e g e l v o l t a m a r a d t a h. b ö s z ö r m é n y i f i ö k - f o g h á z b a n 3 5 f é r f i é s 1 5 n ő. K o s á r - k ö t é s b ő l a r a b o k m u n k á j á b o l b e f o l y t 3 0 f r t 8 8 k r. K é s z l t e t t b e n v a n 3 0 1 d r b k o s á r. P e g y e l m i l e g s e n k i t e t t m e g b ű n t e t v e

* József főhercegre — ezüst menyegzője alkalmából — a depr. daleylet a következő üdvözöl feliratot intézte: „Császári és

Királyi Főherceg! Fenséges urunk! Míddn Fenséged boldog házasságának 25-ik évfordulóját — ezüst menyegzőjét ünnepli, a két magyar hazának minden fia imádatlall emeli szemét a mindenség teremő Istenséghez, áldást, boldogságot esdve azon családra, mely minden magyar szívében a legforróbb szeretet hervadhatatlan virágaival van körül övezve. Oh hiszen annyi századok viharai között, balsorsban úgy, mint a szerencse napjaiban, mindég kitudta a magyar mutatni szeretetét, ragaszkodását azok iránt, kik vele együtt éreztek, kiket magának valhatott, kik a hazaszerettségben s a magyarság eszméje iránti lelkesedésben vele mindég egygyek voltak. Mírt sorolnánk el... hiszen minden magyar tudja, hogy a dicső apának dicső fiát, Fenségedet — mint szíveinknek legdrágábbát, — miért szeretjük annyira? A ki szívben lélekben magyar, ki örömlünkben, bánatunkban osztozik, velünk érez, velünk gondolkozik, bizony nem csoda, ha minden fia e hazának úgy tekint, mint a magyarság büszkeségét, mint az igaz hazaszeretet példányképet. S ha a „debreczeni daleylet” — mely feladatú a magyarság eszméjének terjesztését tűzte ki — midőn hazát s szabadságot énekel, Fenségedet tekintni mintaképeül, ezt azért teszi, mert meg van győződve arról, hogy nemesebbet és nagyobbót nem választott. Engedje meg Fenséged, hogy egylettünk — mint e hazafias eszméknek szerény munkása — melynek 25 éves múltja ezen eszmékért folytatott küzdelem szakadatlan láncolata, e napon, melyen Fenségeddel és Fenséges családjával magyar hazánk minden fia együtt ünnepl, szintén bemutathassa a tisztelet, a ragaszkodás és szeretet adóját. Engedje meg, hogy a millió ajkáról felszálló imához a magunkét mi is csatolhassuk, hogy a mindenható Isten Fenségedet, Fenséges nejét és Fenséges családját áldja meg minden földi boldogsággal és hosszú élettel. Kérjük Fenségedet, hogy ezen hódolattunkat elfogadni kegyelmesen méltosítsa meg. Kelt a debreczeni daleyletnek 1889. évi május 10-én tartott gyűléséből Péter Gábor jegyző, Márk Endre elnök.”

* Városi közgyűlés. Debreczen városi törvényhatósági bizottsága f hó 23-án rendes közgyűlést tart.

* Debreczen párisi kirándulás. A Debreczenből Párisba rendezett külföldi kirándulás tárgyában vasárnap délelőtt a kereskedelmi és iparkamara helyiségeken érkekezlet tartott, melyen részt vettek többek közt Nánássy Ferenc, a gazdasági egyelet elnöke, Zádor Lajos a kereskedő társulat elnöke, Serly Ede az iparos kör alelnöke, Dr. Király Ferenc keresk és iparkamara titkár, Szabó József városi főszámvévo, Szentkirályi Tivadar kereskedő, Szűcs Mihály gazd. tanintézeti tanár, Grünwald József kamarai hivatalnok. A jelen voltak hosszabb eszmecsere után azon egyetelmű nézetekkel adván kifejezést, hogy a párisi világiállítás megtekintése céljából egy kirándulás rendezése a város és vidék társadalmi körének számos részéből kifejezett óhaj folytán is szükségesnek és célszerűnek mutatkozik, egy ily kirándulásnak közvetlenül Debreczenből Párisba leendő rendezése elhatározottat, s tekintettel a rendelkezésre álló idő rövidségére, kimondott, hogy a program megállapításához szükséges összes adatoknak, valamint a résztvevőknek nyújtandó mindennemű előnyöket és kedvezményeket magában foglaló menetternék beszerzésével és az egybehívandó bizottság elé terjesztésével Szűcs Mihály és Grünwald József

És a most már mintaszéri gyógyintézet vezetése oly férfura van bizva, a ki nagy tudományával, műveltségével és sokoldalú tapasztalatával fogva valóságos áldása lesz Balaton-Fürednek Ez a férfi a pannonhalmi főpátság főkományszója: főtiszt. Kovács Abel ur. Jel-szava: „Haladás!”

Szakavatott munkatárs iszer ifj. Écsy József, a ki gyermekkorá óta ismeri az intézetnek minden csinját-bínját.

A jó példa hatott az itteni magán birtokosokra is. A régi korhadt Fülöpház új gazdájával új alakot nyert; szépen, gyökeresen átalakították.

Teljes pompájában június 1-én fog megnyitni a furdőintézet, de Wild ur, a nagyvendéglős, már május 12-én megnyitja éttermeit és kávéházát s minden tekintetben vendégei szolgálatára áll.

A gyönyörű új hajó június 15-én kezd közeledni.

A Balaton-egyesület is újraszervezkedett s hatalmasan közre fog működni a furdőgazgatósággal a vendégek szórakoztatásában.

Ezek után remélhető, hogy már az idén számos vendég fogja fölkeresni a szép Balaton-Füredet, annyival inkább, mert sikerrel megtették mindent, hogy a mit a természet oly bőségesen adott Fürednek, összhangba hozassék az emberi kéz alkotásaival, és mert most már mindent megtalálhatunk itthon, a mit eddig külföldön kerestünk.

Mindenki csak dicsérrel fog visszaemlékezni az itt töltött időre, jött légyen akár csak nyári pihenés, akár pedig gyógyulás végett.

Ezeket elmondani s ezekkel olvasóink figyelmét fölhívni hazafiai kötelességemnek tartottam.